

ЛІКУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ГОРОБИНИ ЗВИЧАЙНОЇ

Онацька А.С., Ніколайчук Н.О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Проблема хронічних захворювань печінки (ХЗП) набуває все більшої актуальності і посідає одне з провідних місць у сучасній гастроентерології. Це зумовлено, перш за все, значною питомою вагою ХЗП у загальній структурі захворюваності, несприятливим прогнозом та складністю діагностики і лікування. Ці захворювання вражають переважно осіб працездатного віку, характеризуються тривалим перебігом з частими рецидивами, що є причиною втрати працездатності та отримання хворими.

Підвищити ефективність лікування хронічних захворювань печінки та обґрунтувати доцільність застосування у комплексній терапії цих хворих препарату нового класу фламікару.

Фламікар - субстанція - поліекстракт з плодів горобини звичайної (*Fructus Sorbi aucuparia*). Фармакологічний ефект відомого засобу забезпечується комплексом біологічно активних речовин: каротиноїдів, флавоноїдів, амінокислот, ненасичених вищих жирних кислот, пектинів, вітамінів. Гепатозахисний вітамінний і діуретичний лікарський засіб, що містить фламікар додатково містить гліцирам, кислоту аскорбінову, кислоту цитринову, кислоту сорбінову, есенцію фруктову, цукор і воду очищену.

Сировиною для одержання сиропу фламікар служать плоди горобини звичайної.

ГОРОБИНА (*Sorbus L.*) — рід листопадних дерев і кущів сімейства розоцвітих (*Rosaceae Juss.*). Відомий 84 види роду поширені в помірному поясі Північної півкулі. У країнах СНД налічує 34 дикорослі види, в Україні — 3. Культивується. Найпоширеніший вид — горобина звичайна — *S. aucuparia L.*, рос. назва: рябина обыкновенная; нар. назви: богорошник, граби, раввина, скорух. В Україні також ростуть горобина домашня, берека, горобина круглолиста, горобина скандинавська, горобина кримська та інші.

Поширена майже по усій Україні, росте в підліску хвойних і змішаних лісів, серед кущів, на узліссях. Офіційною сировиною горобини звичайної є плоди — *Fructus Sorbi*. Запаси сировини великі. Щорічно можна заготовляти десятки тонн плодів горобини звичайної, передусім на Поліссі і в Карпатах. Основними діючими речовинами горобини звичайної є терпеноїди, фенольні сполуки і вуглеводи. У плодах виявлені вітаміни: каротиноїди (тетратерпеноїди) — до 27 мг%, мутатоксид, фітофлуїн, ауорохром, зеаксантин, лютеїн, аскорбінова кислота (вітамін С) — 40-100 мг%, токоферолі (вітамін Е) — 0,8-5,1 мг%, філохінон (вітамін К) — 0,4 мг%, фолієва кислота (вітамін С) — 0,18 — 0,25 мг%, рибофлавін (вітамін В 2) — 0,05-0,8 мг%, тіамін (вітамін В 1), нікотинова кислота (вітамін РР); урсолова і олеанолова кислоти; ефірна олія; фенолкарбонові кислоти і їх похідні — близько 285 мг%, макро-і мікроелементи: К, Na, Ca, Fe, Mg, P, J, Cr, Ga, Al, Si, Sr, Ti, Pb, Ar, La, Ba, Be, V, Li, Zr, Cu, Zn, Sn, Mn, Co, Ni, Mo.

У медичній практиці плоди горобини звичайною використовують при гіповітамінозі. Сік горобини широко застосовується при недовір'ї, астенії, подагрі, геморої, злоякісних пухлинах, зниженій кислотності шлункового соку, гастриті, гіпертонії, вітамінній недостатності, глаукомі, коклюші, дисменореях, при хворобах печінки, нирок, асциті, атеросклерозі. Сироп горобина використовує при ревматизмі, каменях в нирках, сечовому міхурі, порушенні

сольового обміну.

У народній медицині свіжі плоди горобини застосовують як сечогінний, кровоспинний і послаблюючий засіб, а сік і сухі ягоди - при дизентерії і для збудження апетиту, настій сухих ягід - при геморої і як протицинговий засіб. Також плоди горобини використовуються при атеросклерозі, гіпертонічній і нирковокам'яній хворобі.

Плоди горобини знаходять широке застосування в харчовій і кондитерській промисловості для приготування варення, пастили, соків, плодово-ягідних напоїв, начинок, оцту. Особливо цінними є сорти з великими і солодкими плодами, багатими соком (44-56%). Зрілі плоди можуть бути використані для отримання каротину, а зелені - цінна сировина для отримання яблучної кислоти.

За кордоном горобина широко використовується в якості лікувального засобу в офіційній і народній медицині. У ряді країн її застосовують як послаблюючий, кровоспинний і високовітамінний засіб, а також при захворюваннях нирок, печінки і сечового міхура. Є відомості про те, що в Польщі плоди горобини застосовують також при діабеті, у Болгарії — при ревматизмі і нефролітазі, в Угорщині і Австрії нею лікують дизентерію, а в Норвегії — водянку, а також використовують зовнішньо у вигляді припарок для лікування відкритих ран і переломів. У індійській медицині плоди горобини застосовують при цинзі, геморої, хворобах печінки.

Галенові лікарські засоби з плодів горобини мають здатність зменшувати вміст холестерину в крові. Ліпофільний (водорозчинний, масляний) концентрат горобини як офтальмологічний засіб для лікування опіків рогівки ока.

Сорбілін (Sorbilin) - лікарський засіб на основі ліпофільного комплексу. Використовується як протизапальний, протиопіковий, ранозагоювальний, гастропротекторний і радіопротекторний засіб.

Фламікар (Flamicar) - сироп у флаконах по 200 г. Використовується як профілактичний і допоміжний засіб при хронічних захворюваннях печінки, нирок і сечовивідних шляхів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.kiev.ua>.
2. Компендиум. Лекарственные препараты [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://compendium.com.ua>.
3. Машковский, М.Д. Лекарственные средства / М.Д. Машковский. – 15-е изд., перераб., испр. и доп. – М.: РИА Новая волна, Изд. Умеренков, 2007. – 1206 с.
4. <https://www.pharmencyclopedia.com.ua>
5. Tabletki.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tabletki.ua>.